

ชีวิตและเส้นทางวรรณกรรมของมุกุ ฮะโตะจู

การจะเข้าใจวรรณกรรมของมุกุ ฮะโตะจู ได้อย่างลึกซึ้ง สิ่งหนึ่งที่จะขาดไม่ได้ นั่นคือ การศึกษาชีวประวัติของมุกุ ฮะโตะจู เนื่องจากจะช่วยให้ผู้ศึกษาวรรณกรรมของมุกุ ฮะโตะจู ได้ทราบแนวคิดของมุกุ ฮะโตะจู ในการสร้างสรรค์วรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีสัตว์เป็นตัวละครเอก อธิพิลต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อวรรณกรรมของมุกุ ฮะโตะจู รวมถึงหน้าที่ยื่น ๆ ของมุกุ ฮะโตะจู ที่นอกเหนือจากการเป็นนักเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็ก เนื้อหาในบทนี้จึงมุ่งเน้นที่จะนำเสนอชีวประวัติของมุกุ ฮะโตะจู ในแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับแวดวงวรรณกรรม เพื่อให้การศึกษาวรรณกรรมของมุกุ ฮะโตะจู ในครั้งนี้เป็นไปอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

2.1 ชีวประวัติโดยย่อของมุกุ ฮะโตะจู

ชีวประวัติโดยย่อของมุกุ ฮะโตะจู¹

ค.ศ.1905 (ปีเมจิที่ 38)	เกิดวันที่ 22 มกราคม ที่อำเภอมิโมะอิโนะ จังหวัดนงะโนะ (長野県下伊那郡) บิดาชอบการแต่งกลอนไฮกุ และ วาดภาพ ชื่อจริงของเขาคือ คุโบะตะ ฮิโกะโฮะ (久保田彦穂)
ค.ศ.1918 (ปีทะอิโมะที่ 7)	อายุ 13 ปี เรียนจบชั้นประถมศึกษาจากโรงเรียนทะกะะจินโจโมะ จักโก (高木尋常小学校) จากนั้นเข้าศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนนงะโนะเก็นริทซุฮิโตะชูงักโก (長野県立飯田中学校)
ค.ศ. 1924 (ปีทะอิโมะที่ 13)	อายุ 19 ปี เข้าศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มหาวิทยาลัยโฮเซะอิ (法政大学) ยามว่างเขาจะไปเดินเล่นที่หุบเขาแอลป์ได้

¹ 『少年少女日本文学館 第二十三卷 現代児童文学傑作選1』、講談社、1994年、p. 269

- (南アルプス) และในระหว่างที่เป็นนักศึกษา เขาไปเป็นศิษย์ของโทะโยะชิมะ โยะมิโอะ² (豊島 与志雄)
- ค.ศ. 1930 (ปีไฉวะที่ 5) อายุ 25 ปี จบการศึกษาระดับอุดมศึกษา ไปเป็นครูสอนภาษาญี่ปุ่นอยู่ที่โรงเรียนคะจิกิโคโตโจะงักโก (加治木高等女学校) ที่จังหวัดคะงะชิมะ (鹿児島県)
- ค.ศ. 1933 (ปีไฉวะที่ 8) อายุ 28 ปี พิมพ์นวนิยายเรื่องซังกะไซ 『山窩調』 ด้วยเงินของตัวเองโดยใช้นามปากกาว่า มุกุ ฮะโตะงู
- ค.ศ. 1938 (ปีไฉวะที่ 13) อายุ 33 ปี ลงผลงานเรื่องสั้น "ยะมะโนะทะโรงุมะ" 「山の太郎熊」 ลงในนิตยสารไฉเน็งคุระบุ 「少年倶楽部」 หลังจากนั้นเริ่มเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีสัตว์เป็นตัวละครเอก
- ค.ศ. 1947 (ปีไฉวะที่ 22) อายุ 42 ปี ทำงานเป็นผู้อำนวยการห้องสมุดประจำจังหวัดคะงะชิมะ
- ค.ศ. 1951 (ปีไฉวะที่ 26) อายุ 46 ปี ตีพิมพ์หนังสือรวมเรื่องสั้นชื่อคะตะมิมิโนะโอะมิกะ 『片耳の大鹿』 กับสำนักพิมพ์มะกิโอะเด็น (牧書店) ในปีถัดมาได้รับรางวัลมมุดะอิจินโฉระอิโฉ (文部大臣奨励賞)
- ค.ศ. 1960 (ปีไฉวะที่ 35) อายุ 55 ปี เริ่มรณรงค์โครงการอ่านหนังสือระหว่างแม่กับลูกวันละ 20 นาที 《母と子の二十分間読書運動》 ขึ้นที่จังหวัดคะงะชิมะ จากนั้นขยายการรณรงค์ไปทั่วประเทศ
- ค.ศ. 1963 (ปีไฉวะที่ 38) อายุ 58 ปี ตีพิมพ์หนังสือชื่อโคะโดโนะยะเก็น 『孤島の野犬』 กับสำนักพิมพ์มะกิโอะเด็น ในปีถัดมาได้รับรางวัลซังเกะอิจิโดมุปีมบุงกะโฉ (サンケイ児童出

² นักเขียนนวนิยายและนักแปล (ค.ศ. 1890 - 1955)

版文化賞) และรางวัล โคะกุชะอิอันเดะรุเซ็นโฌโคะกุนะอิโฌ
(国際アンデルセン賞国内賞)

- ค.ศ. 1971 (ปีไฉวะที่ 46) อายุ 66 ปี ได้รับรางวัลอะกะอิโตะริงงะกุโฌ (赤い鳥文学賞) และรางวัลจิโดฟูกุฉิมุงกะโฌะอิโฌ (児童福祉文化奨励賞) จากนวนิยายขนาดกลางเรื่อง *ชั่วชีวิตของมะยะ* 『マヤの一』 (ค.ศ. 1970 สำนักพิมพ์ ดะอิชิฮันโตะโฌะกัน (大日本図書刊)) และเรื่องสั้น "โมะโมะจังโทะอะกะนะะ" 『モモちゃんとかかね』 (สำนักพิมพ์โปะปุระฉะกัน (ポプラ社刊))
- ค.ศ. 1983 (ปีไฉวะที่ 58) อายุ 78 ปี รวบรวมผลงานชื่อ *มุกุ ฮะโตะจุกุ เซ็นฉุ* 『棕鳩十全集』 (สำนักพิมพ์โปะปุระฉะกัน ทั้งหมด 26 เล่ม) และ *มุกุ ฮะโตะจุกุ โนะฮัน* 『棕鳩十の本』 (สำนักพิมพ์ริรินฉะกัน (理論社刊) ทั้งหมด 25 เล่ม และมีเล่มเสริม 1 เล่ม) ได้รับรางวัล เกะอิคุทซุเซ็นโฌโมะมบุตะอิจินโฌ (芸術選奨文部大臣賞)
- ค.ศ. 1987 (ปีไฉวะที่ 62) อายุ 82 ปี เสียชีวิตด้วยโรคปอดบวม เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม

2.2 บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อวรรณกรรมของมุกุ ฮะโตะจุกุ

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาชีวประวัติของมุกุ ฮะโตะจุกุ โดยละเอียดแล้วพบว่าการที่มุกุ ฮะโตะจุกุ ประสบความสำเร็จในการสร้างสรรค์วรรณกรรมสำหรับเด็กนั้นนอกจากจะมาจากความสามารถของตนเองแล้ว บุคคลแวดล้อมมุกุ ฮะโตะจุกุ ดังต่อไปนี้ก็มีส่วนสำคัญในการหล่อหลอม ส่งเสริมและผลักดันให้มุกุ ฮะโตะจุกุ ได้เป็นนักเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็ก ซึ่งถ้าขาดบุคคลสำคัญเหล่านี้แล้ว มุกุ ฮะโตะจุกุ อาจจะไม่ได้นักเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็กที่ประสบความสำเร็จอย่างในปัจจุบัน

2.2.1 บุคคลในครอบครัว

บุคคลในครอบครัวของมุกุ ฮะโตะจุกุ ที่มีความใกล้ชิดและช่วยเหลือหลอมให้มุกุ ฮะโตะจุกุ มีความสามารถในการสร้างสรรค์วรรณกรรมมีดังต่อไปนี้

2.2.1.1 ย่า

ย่าของมุกุ ฮะโตะจู มีชื่อว่า คะโนะ (カノ) ทำหน้าที่เลี้ยงดูมุกุ ฮะโตะจู แทนมารดาซึ่งยุ่งอยู่กับการประกอบอาชีพหมอดำแย ย่ามักจะเล่าตำนานโบราณ และนิทานให้มุกุ ฮะโตะจู ฟังอยู่ข้าง ๆ อิโรริ (囲炉裏)³ ซึ่งถือเป็นความบันเทิงที่ช่วยส่งเสริมจินตนาการ พัฒนาการทางด้านภาษาและส่งเสริมต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรมสำหรับเด็กของมุกุ ฮะโตะจู ในเวลาต่อมา มุกุ ฮะโตะจู ฟังเรื่องเล่าของย่าจนถึงช่วงที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ย่าของมุกุ ฮะโตะจู เสียชีวิตในวันที่ 4 มีนาคม ค.ศ. 1926 ด้วยวัย 81 ปี ซึ่งในขณะนั้นมุกุ ฮะโตะจู มีอายุ 21 ปี

2.2.1.2 บิดา

บิดาของมุกุ ฮะโตะจู มีชื่อว่า คินตะโร (金太郎) เขาทำธุรกิจฟาร์มโคนม บิดาของมุกุ ฮะโตะจู เป็นนักอ่าน เขาสะสมหนังสือเอาไว้มากมายทั้งวรรณกรรมญี่ปุ่นและหนังสือที่แปลจากภาษาต่างประเทศ เขามักจะเล่าเรื่องราวที่เขาได้อ่านมาและแนะนำหนังสือดี ๆ ให้แก่มุกุ ฮะโตะจู นอกจากนี้เขายังเป็นกวีไฮกุ (俳句)⁴ และเป็นศิลปินสะอิงะ (俳画)⁵ ซึ่งในภายหลังมุกุ ฮะโตะจู ก็ได้เป็นกวีเจริญรอยตามบิดา และตีพิมพ์หนังสือรวมบทกลอนเล่มแรกด้วยเงินทุนของตัวเองที่ใช้ชื่อว่ามุเมะ 『駿馬』⁶ เมื่อมีเวลาว่าง คินตะโรจะพามุกุ ฮะโตะจู เข้าป่าล่าสัตว์ซึ่งทำให้มุกุ ฮะโตะจู มีความรู้เกี่ยวกับสัตว์ป่าและสามารถนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ในการสร้างสรรค์วรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีสัตว์ป่าเป็นตัวละครเอก บิดาของมุกุ ฮะโตะจู เสียชีวิตในวันที่ 29 เมษายน ค.ศ. 1927 ด้วยวัย 58 ปี ซึ่งในขณะนั้นมุกุ ฮะโตะจู มีอายุ 22 ปี

2.2.2 อาจารย์

อาจารย์ที่ช่วยส่งเสริมให้มุกุ ฮะโตะจู มีนิสัยรักการอ่านและหลงใหลวรรณกรรมมีดังต่อไปนี้

³ พื้นที่กลางบ้านที่เจาะทำเป็นเตาไฟไว้ปรุงอาหารหรือให้ความอบอุ่น

⁴ กลอนญี่ปุ่นประเภทหนึ่ง มี 17 พยางค์ ประกอบด้วยโครงสร้าง 5-7-5 ใน 1 บท

⁵ ภาพเขียนญี่ปุ่นที่มีวรรคของไฮกุ

⁶ มีความหมายว่า ม้าที่มีฝีเท้าดีเยี่ยม

2.2.2.1 อชิโนะเซะ อะทซุมิ (市瀬 厚)

อชิโนะเซะเป็นอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของมูกุ ฮะโตะจู ในช่วงที่ศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มูกุ ฮะโตะจู ได้รู้จักความตายจากการอ่านหนังสือรวมเรื่องสั้นของโอะซะนะอิ คะโอะรุ (小山内薫)⁷ แล้วเกิดความรู้สึกสงสัยว่าความตายคืออะไร จึงไปขอยืมหนังสือที่ทำให้ความกระจ่างเกี่ยวกับความตายจากอชิเซะ อชิเซะเลยให้ยืมหนังสือเรื่อง *ไฮดี*⁸ ซึ่งเป็นผลงานการแปลของโนะงะมิ ยะเอะโกะ (野上彌生子)⁹ โดยอธิบายให้มูกุ ฮะโตะจู ฟังว่าความตายเป็นสิ่งที่อยู่ด้านตรงข้ามกับการมีชีวิตอยู่ ซึ่งหนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่ทำให้เข้าใจถึงความมั่งคั่งในการมีชีวิตอยู่ *ไฮดี* เป็นวรรณกรรมสำหรับเด็กเรื่องแรกที่มูกุ ฮะโตะจู ได้อ่านแล้วเกิดความประทับใจเป็นอย่างมาก และเกิดแรงบันดาลใจที่จะสร้างสรรค์วรรณกรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้อ่านแบบนี้บ้าง

2.2.2.2 ซะซะกิ ฮะชิโร (佐々木 八郎)

ซะซะกิ เป็นอาจารย์สอนวิชาภาษาญี่ปุ่นในช่วงที่มูกุ ฮะโตะจู ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เขาจบการศึกษาจากคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยวะเซดะ (早稲田大学) ในปี ค.ศ. 1923 เขาได้กลับไปสอนวรรณคดีญี่ปุ่นที่มหาวิทยาลัยวะเซดะ และได้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์กิตติมศักดิ์

มูกุ ฮะโตะจู ประทับใจการสอนของซะซะกิเป็นอย่างมาก เพราะว่าทำให้มูกุ ฮะโตะจู ได้เข้าใจทัศนะที่มีต่อชีวิตและชาวซึ่งในวรรณคดีตั้งแต่อายุน้อย

2.2.2.3 มะซะกิ ฮิโรมิ (正木 呉)

มะซะกิเป็นอาจารย์สอนวิชาภาษาอังกฤษในช่วงที่มูกุ ฮะโตะจู ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งในขณะนั้นมะซะกียังศึกษาอยู่ที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยโตเกียว

(東京帝国大学) เขาจบการศึกษาในปี ค.ศ. 1925 แล้วประกอบอาชีพทนายความตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

⁷ โอะซะนะอิ คะโอะรุ (ค.ศ. 1881 - 1928) นักแสดงและนักประพันธ์บทละคร

⁸ นวนิยายเรื่องยาวเล่มแรกของโยฮันนา สปีร์ (Johanna Spyri) (ค.ศ. 1827 - 1901) นักเขียนชาวสวิสเซอร์แลนด์ โยฮันนาเขียนเรื่อง *ไฮดี* ขึ้นในปีค.ศ. 1880 โดยเธอได้รับแรงบันดาลใจมาจากชีวิตและความสุขที่ได้รับในวัยเด็ก *ไฮดี* เป็นเรื่องราวของหนูน้อยกำพร้าพ่อแม่ชื่อไฮดีที่ต้องไปอาศัยอยู่กับปู่ผู้เกลียดชังผู้คนบนเทือกเขาแอลป์

⁹ โนะงะมิ ยะเอะโกะ (ค.ศ. 1885 - 1985) นักเขียนนวนิยายและนักแปล

มุกุ ฮะโตะจู และเพื่อน ๆ ที่เกิดความประทับใจในการสอนของมะชะกิ ได้ก่อตั้งกลุ่มผู้ชื่นชอบวรรณคดีขึ้นมาโดยใช้ชื่อว่า กลุ่มดาวกระจับ (またたく星の群れ) หลังเลิกเรียนสมาชิกกลุ่มดาวกระจับจะมารวมตัวกันศึกษางานเขียนหรือคำพูดของนักปรัชญาชาวตะวันตกที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษ โดยมะชะกิจะช่วยอธิบายในจุดที่เข้าใจยาก อย่างเช่นทฤษฎีธรรมชาติ (自然論) ของราล์ฟ วัลโด อีเมอร์สัน (Ralph Waldo Emerson)¹⁰ ซึ่งการได้ศึกษาทฤษฎีธรรมชาติได้ทำให้มุกุ ฮะโตะจู เข้าใจในธรรมชาติและรับรู้ถึงความต้องการของตนเอง จึงตัดสินใจที่จะศึกษาวรรณคดีในระดับอุดมศึกษา

2.2.3 ชูโด เค็นไซ (須藤憲三)

ชูโด เค็นไซ เป็นหัวหน้ากองบรรณาธิการของนิตยสาร*โคมะเน็งคุระบุ* ซึ่งเป็นนิตยสารรายเดือนสำหรับเยาวชน ชูโดได้อ่านนวนิยายเรื่อง *ซังกะโคมะ* แล้วรู้สึกชอบ จึงได้เขียนจดหมายไปขอให้มุกุ ฮะโตะจู เขียนผลงานสำหรับเด็กที่บรรยายถึงลักษณะตามสัญชาตญาณของสัตว์ เพื่อนำไปลงในนิตยสาร*โคมะเน็งคุระบุ* แต่มุกุ ฮะโตะจู ไม่ได้ตอบตกลง เนื่องจากยังมีความต้องการที่จะเขียนนวนิยายให้ประสบความสำเร็จ ถึงอย่างไรก็ตาม ชูโดก็ไม่ละความพยายาม เขายังเขียนจดหมายมาตี้อีกและถึงขนาดที่ส่งเงินจำนวน 100 เยนมาให้มุกุ ฮะโตะจู เป็นค่าเขียนเรื่องล่วงหน้า โดยระบุในจดหมายว่าเป็น ค่าซีเกียจ (怠け賃) มุกุ ฮะโตะจู ได้นำเงินจำนวนนั้นไปใช้ในการรักษา มารดาที่กำลังป่วย และใช้จ่ายภายในครอบครัว จึงรู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจของชูโดเป็นอย่างมาก จนในที่สุด มุกุ ฮะโตะจู ได้ตัดสินใจที่จะเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีสัตว์เป็นตัวละครเอกตามคำแนะนำของชูโด เพื่อเป็นการตอบแทน โดยเริ่มจากการเลี้ยงสัตว์ขนาดเล็ก เช่น แมงมุม หนู สุนัข นก ฯลฯ เอาไว้ในบ้าน และออกเดินป่าเพื่อสังเกตพฤติกรรมของสัตว์ และแล้ววรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีสัตว์เป็นตัวละครเอกเรื่องแรกของมุกุ ฮะโตะจู ซึ่งเป็นเรื่องสั้นที่มีชื่อว่า "ยะมะโนะทะโรงุมะ" ก็ได้รับการตีพิมพ์ในนิตยสาร*โคมะเน็งคุระบุ* ฉบับเดือนตุลาคม และตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา มุกุ ฮะโตะจู ได้ก้าวสู่เส้นทางวรรณกรรมสำหรับเด็กอย่างเต็มตัว จึงกล่าวได้ว่าชูโด เป็นบุคคลสำคัญในการผลักดันมุกุ ฮะโตะจู ให้มาโลดแล่นอยู่ในแวดวงวรรณกรรมสำหรับเด็กของญี่ปุ่น

¹⁰ ราล์ฟ วัลโด อีเมอร์สัน (ค.ศ. 1803 – 1882) กวี นักเขียนและนักปรัชญาชาวอเมริกัน ผู้นำขบวนการเคลื่อนไหวปรัชญา จิตนิยมอูตรวิสัย (Transcendentalism) ในต้นศตวรรษที่ 19 ซึ่งมีความเชื่อว่า สิ่งที่มีมนุษย์รับรู้จะต้องผ่านการทำงานของจิตเสียก่อน มนุษย์จะรับรู้ความจริงโดยไม่ผ่านการทำงานของจิตไม่ได้ และระบบการทำงานของจิตอยู่เหนือประสบการณ์

2.3 นักเขียนที่มีอิทธิพลต่อมุกุ ฮะโตะจู

นักเขียนที่มีอิทธิพลต่อมุกุ ฮะโตะจู ในการสร้างสรรค์วรรณกรรมที่มีสัตว์เป็นตัวละครเอกมากที่สุด คือ นักเขียนชาวอเมริกันที่ชื่อ แจ็ค ลอนดอน (Jack London)

แจ็ค ลอนดอน (ค.ศ. 1876 - 1916) เกิดในปี ค.ศ. 1876 ที่ซานฟรานซิสโก ประเทศสหรัฐอเมริกา เขามาจากครอบครัวยากจน ในวัยเด็กเขาเคยเป็นขโมย เมื่อโตขึ้นมาก็มักเปลี่ยนงานบ่อยครั้ง เคยเป็นทั้งคนงานในโรงงาน กะลาสีเรือ และนักหนังสือพิมพ์ ต่อมาเขาได้มุ่งหน้าไปยังเมืองยูคอนที่อยู่ทางตอนเหนือของแคนาดา ในยุคตื่นทอง ช่วงปี ค.ศ. 1897 และได้เขียนหนังสือเล่มแรกขึ้นที่นั่น ชื่อ *The son of the wolf* (ค.ศ. 1900) ซึ่งเป็นเรื่องราวชีวิตของตัวเองขณะอาศัยในดินแดนหนาวเย็นแห่งนั้น

ลอนดอนเขียนหนังสือไว้หลายเล่ม บางเล่มเป็นเรื่องผจญภัยเกี่ยวกับกะลาสีเรือ นายพราน หรือไม้เท้าขาวประมง ที่ต้องต่อสู้กับมนุษย์ด้วยกันเอง และภัยจากธรรมชาติ ลอนดอนไม่เคยลืมช่วงเวลาที่ยากลำบากในอดีต เขารู้ดีเกี่ยวกับชีวิตที่ยากลำบากของคนจน ตลอดชีวิตเขาเป็นนักสังคมนิยมที่ดีพอ ๆ กับเรื่องราวผจญภัยของเขา เขาเขียนหนังสือแนวรุนแรงเกี่ยวกับการแบ่งชนชั้นและความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงสังคม ถึงแม้ว่าเขาจะเริ่มร่ำรวยและมีชื่อเสียงในช่วงเวลาอันสั้น แต่เขาก็ไม่ได้มีความสุขเลย เขาติดแอลกอฮอล์ และจบชีวิตด้วยวัยเพียง 40 ปีในปี ค.ศ. 1916¹¹

ลอนดอนเป็นนักเขียนชาวตะวันตกที่มีอิทธิพลต่อมุกุ ฮะโตะจู มากที่สุด นวนิยายที่มีชื่อเสียงของแจ็คได้แก่ เรื่อง *เสียงเพรียกจากพงไพร* (*The call of the wild*) (ค.ศ. 1903) ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับสุนัขเลี้ยงที่ถูกขโมยไปขายเป็นสุนัขลากเลื่อน และเรื่อง *ไอ้เขี้ยวขาว* (*White fang*) (ค.ศ. 1906) ซึ่งเป็นเรื่องราวการผจญภัยของสัตว์ครึ่งสุนัข ครึ่งหมาป่า

มุกุ ฮะโตะจู เริ่มอ่านผลงานของแจ็คตอนที่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจากคำแนะนำของมะชะกิ ฮิโระมิ และอ่านเรื่อยมาจนถึงตอนที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษา นวนิยายเรื่อง *เสียงเพรียกจากพงไพร* ได้สร้างแรงบันดาลใจให้มุกุ ฮะโตะจู อยากจะเขียนนวนิยายแบบแจ็ค และหนังสือรวมเรื่องสั้นเรื่อง *นิยายทะเลใต้* (*South Sea Tales*) (ค.ศ. 1911) ของแจ็ค ได้ทำให้มุกุ ฮะโตะจู อยากจะพากรรยาไปใช้ชีวิตอยู่ในทะเลทางใต้ แต่ว่าพ่อตาไม่เห็นด้วยจึงได้แค่ไปอาศัยอยู่ที่เกาะทะเนะงะมิมะ (種子島) ซึ่งอยู่ในจังหวัดคะงะมิมะ ทางตอนใต้ของประเทศญี่ปุ่น

หลังจากนั้นเป็นต้นมา มุกุ ฮะโตะจู ได้สร้างสรรค์วรรณกรรมที่มีสัตว์เป็นตัวละครเอก โดยได้รับแนวคิดทางตะวันตกมาจากแจ็ค ลอนดอน วรรณกรรมของมุกุ ฮะโตะจู จึงเป็นวรรณกรรมที่

¹¹ แจ็ค ลอนดอน แต่ง นิค บุลลาร์ด เรียบเรียง *The call of the Wild เสียงเพรียกจากพงไพร* ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2551. หน้า 84.

สะท้อนเรื่องราวในสังคมญี่ปุ่นโดยมีแนวคิดทางตะวันตกเจือปนอยู่ ซึ่งถือเป็นสิ่งที่แปลกใหม่ สำหรับแวดวงวรรณกรรมญี่ปุ่นในสมัยนั้น

ถึงแม้ว่ามุกุ ฮะโตะจู จะยึดถือแจ๊ค ลอนดอน เป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์วรรณกรรม แต่ มุกุ ฮะโตะจู ก็มีแนวทางในการสร้างสรรค์วรรณกรรมที่แตกต่างจากแจ๊ค เช่น ในนวนิยายเรื่อง *เสียงเพรียกจากพงไพร* แจ๊คกำหนดให้ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสุนัขเป็นแบบนายและบ่าว และไม่ได้ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์อย่างอบอุ่นระหว่างมนุษย์กับสุนัข ส่วนมุกุ ฮะโตะจู สร้างให้มนุษย์กับสัตว์มีความเท่าเทียมกัน และมอบความรักให้แก่กันและกัน¹²

2.4 ที่มาของนามปากกา

คุโบะตะ ฮิโกะโสะ เริ่มใช้นามปากกาว่า มุกุ ฮะโตะจู เป็นครั้งแรกในนวนิยายเรื่อง *ซังกะโฌ* เนื่องจากมุกุ ฮะโตะจู ไม่ต้องการให้อาจารย์และเพื่อน ๆ ที่มหาวิทยาลัยโซเซะอิรู้ว่า นวนิยายเรื่องนี้เป็นงานเขียนของตนเอง จากการใช้นามปากกาในครั้งนี้ส่งผลให้อาจารย์ของมุกุ ฮะโตะจู เขียนชมนวนิยายเรื่องนี้ในหนังสือพิมพ์และนิตยสารหลายฉบับ เมื่ออาจารย์ทราบความจริงว่า *ซังกะโฌ* เป็นผลงานของลูกศิษย์ตนเอง ก็ได้ต่อว่ามายังมุกุ ฮะโตะจูว่า "ถ้ารู้ว่าเป็นผลงานของเธอ คงจะไม่เขียนชื่นชมถึงขนาดนั้นหรอก"¹³

นามปากกา มุกุ ฮะโตะจู ประกอบด้วยนามสกุล คือคำว่า มุกุ และชื่อ คือคำว่า ฮะโตะจู ที่มาของคำว่ามุกุ มาจากนวนิยายเรื่อง *ซังกะโฌ* ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชนเผ่าเร่ร่อน (山窩) และกลุ่มผู้ที่ทำข้าวของเครื่องใช้จากไม้ซึ่งอาศัยอยู่บนภูเขา (木地屋) บุคคลเหล่านี้ใช้นามสกุล โอะงุระ (小椋) ร่วมกันมาตั้งแต่สมัยราชวงศ์เฮอัน (ค.ศ. 794 - 1185) มุกุ ฮะโตะจู จึงตั้งนามสกุลให้ตัวละครในเรื่องโดยการนำตัวอักษรท้ายคำว่าโอะงุระมาใช้ ทำให้ตัวอักษรตัวนี้

(椋) อ่านออกเสียงได้ว่า มุกุ ซึ่งหมายถึง ไม้ผลัดใบลำต้นสูงชนิดหนึ่ง มีชื่อพฤกษศาสตร์ว่า *Aphananthe aspera* ดอกมีสีเขียวอ่อน มีผลรูปไข่ เมื่อแก่จัดมีสีม่วงดำ รับประทานได้ ส่วนที่มาของคำว่า ฮะโตะจู มาจากการที่มุกุ ฮะโตะจู ประมาณการว่าบนต้นมุกุน่าจะมีนกพิราบเกาะอยู่ได้ 10 ตัวซึ่งนกพิราบในภาษาญี่ปุ่นเรียกว่า ฮะโตะ (鳩) และ 10 ในภาษาญี่ปุ่นเรียกว่า จู (+) เมื่อนำมารวมเข้าด้วยกันจึงเป็น ฮะโตะจู ซึ่งมีความหมายว่า นกพิราบ 10 ตัว

¹² 森 孝晴、『椋鳩十とジャック・ロンドン』、高城書房、1998年、pp. 67-68

¹³ 本村 寿一郎、『聞き書き・椋鳩十のすべて』、明治図書出版、1983年、pp. 13-14

2.5 หน้าที่อื่นๆ ของมุกุ ฮะโตะจูกุ

นอกจากจะเป็นนักเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็กแล้ว มุกุ ฮะโตะจูกุ ยังมีโอกาสได้ประกอบอาชีพอื่น ๆ ซึ่งมีประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรมของตนเองดังต่อไปนี้

2.5.1 ครู

หลังจากจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไฮเซะชิแล้ว มุกุ ฮะโตะจูกุ ได้ประกอบอาชีพแรกด้วยการเป็นครู ซึ่งรับหน้าที่สอนแทนครูคนหนึ่งที่กำลังตั้งครุภัก ที่โรงเรียนนะกะตะเนะโคโตโองังโก (中種子高等小学校) มุกุ ฮะโตะจูกุ สอนหนังสืออยู่ที่โรงเรียนแห่งนี้ได้เพียง 3 เดือนก็ถูกไล่ออก เนื่องจากมุกุ ฮะโตะจูกุ ถอดเสื้อผ้าออกเหลือเพียงผ้าเตี่ยวผืนเดียวสอนหนังสือ เพราะไม่เคยชินกับอากาศร้อนที่จังหวัดคะงะชิมะ ต่อมามุกุ ฮะโตะจูกุ ได้ไปสอนวิชาภาษาญี่ปุ่นที่โรงเรียนคะจิกิโคโตโองังโก และได้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนควบคู่กับตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนของโรงเรียนแห่งนี้เมื่อปี ค.ศ. 1947 ซึ่งขณะนั้นมุกุ ฮะโตะจูกุ อายุ 42 ปี

ในปี ค.ศ. 1967 มุกุ ฮะโตะจูกุ ไปสอนวิชาวรรณกรรมสำหรับเด็ก และวิชาบรรณารักษศาสตร์ ที่วิทยาลัยคะงะชิมะโงะมิทังกิตะอิงะกุ (鹿児島女子短期大学) และลาออกจากการสอนหนังสือที่วิทยาลัยแห่งนี้เมื่อปี ค.ศ. 1978 ซึ่งขณะนั้นมุกุ ฮะโตะจูกุ อายุ 73 ปี เพื่อทุ่มเทเวลาในการเขียนหนังสือ

2.5.2 ผู้อำนวยการห้องสมุด

มุกุ ฮะโตะจูกุ ได้มีโอกาสได้ทำงานในสายบรรณารักษศาสตร์โดยการดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการห้องสมุดประจำจังหวัดคะงะชิมะในปีค.ศ. 1947 ในช่วงที่ดำรงตำแหน่ง มุกุ ฮะโตะจูกุ ได้พัฒนาห้องสมุด และริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ มากมาย ซึ่งหนึ่งในบรรดาโครงการที่มุกุ ฮะโตะจูกุ เป็นผู้ริเริ่มขึ้นมา คือ โครงการอ่านหนังสือระหว่างแม่กับลูกวันละ 20 นาที โดยเริ่มรณรงค์ที่โรงเรียนมิยะโนะโจชิริทซึริวซุอิโองังโก (宮之城町立流水小学校) ในจังหวัดคะงะชิมะ โครงการนี้ใช้เวลาถึง 30 ปี ในการรณรงค์ไปทั่วประเทศ จุดประสงค์ในการรณรงค์โครงการนี้ก็เพื่อที่จะปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและเสริมสร้างทักษะทางการอ่านให้กับเยาวชน อีกทั้งยังช่วยสร้างความผูกพันระหว่างแม่กับลูกผ่านการอ่านหนังสือ

มุกุ ฮะโตะจูกุ ลาออกจากการดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการห้องสมุดประจำจังหวัดคะงะชิมะ เมื่อปี ค.ศ. 1966 จากนั้นเข้าดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการห้องสมุดวิทยาลัยคะงะชิมะโงะมิทังกิตะอิงะกุ ควบคู่ไปกับการสอนหนังสือที่นั่นในปีถัดมา และยุติการทำหน้าที่ผู้อำนวยการห้องสมุดวิทยาลัยฯ ในปี ค.ศ. 1978 สรุปแล้วมุกุ ฮะโตะจูกุ มีประสบการณ์ในการบริหารงานห้องสมุดและ

ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับห้องสมุดมาเป็นเวลากว่า 30 ปี ซึ่งมุกุ ฮะโตะจูกุ ประสบความสำเร็จในการทำหน้าที่นี้ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการเขียนหนังสือ

2.5.3 วิทยาการ

หลังจากลาออกจากการสอนหนังสือและดำรงตำแหน่งผู้จัดการห้องสมุดวิทยาลัยคะโงะชิมะโจะมิทั้งกิตะอิงะกุแล้ว มุกุ ฮะโตะจูกุ ได้ทุ่มเทเวลาให้กับการสร้างสรรค์วรรณกรรมและการเดินทางไปเป็นวิทยากรตามสถานที่ต่าง ๆ ที่ได้รับเชิญ ก่อนที่จะเสียชีวิต 4 เดือน มุกุ ฮะโตะจูกุ ได้ไปเป็นวิทยากรในหัวข้อ สิ่งมีชีวิตวิเศษสุด (生きものはすばらしい) ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนทะกะกะจิอะอิชิโองังโก (喬木第一小学校) ที่จังหวัดนะงะโนะซึ่งเป็นโรงเรียนที่มุกุ ฮะโตะจูกุ เคยศึกษา

2.6 กิจกรรมต่าง ๆ หลังจากที่มุกุ ฮะโตะจูกุ เสียชีวิต

มุกุ ฮะโตะจูกุ เสียชีวิตเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม ค.ศ. 1987 ด้วยวัย 82 ปี ถึงแม้ว่ามุกุ ฮะโตะจูกุ จะเสียชีวิตมากกว่า 20 ปีแล้ว แต่ว่ายังมีการทำกิจกรรมที่เป็นการแสดงความระลึกถึงมุกุ ฮะโตะจูกุ สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบันดังต่อไปนี้

ในเดือนมิถุนายน ปีค.ศ. 1990 ได้มีการเปิดอนุสรณ์สถานวรรณกรรมมุกุ ฮะโตะจูกุ

(椋鳩十文学記念館) ขึ้นที่เมืองคะจิกิ จังหวัดคะโงะชิมะ เนื่องจากมุกุ ฮะโตะจูกุ เริ่มสร้างสรรค์วรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีสัตว์เป็นตัวละครเอกในช่วงที่อาศัยอยู่ในเมืองนี้ และอาศัยอยู่ที่นี้เป็นเวลาประมาณ 20 ปี จึงถือได้ว่าเมืองคะจิกิเป็นดินแดนที่ให้กำเนิดวรรณกรรมของมุกุ ฮะโตะจูกุ และเป็นบ้านเกิดแห่งที่สองสำหรับมุกุ ฮะโตะจูกุ อนุสรณ์สถานฯแห่งนี้ประกอบด้วย 2 อาคาร คืออาคารหลัก ซึ่งภายในจัดแสดงชีวประวัติ ข้าวของเครื่องใช้ ผลงานของมุกุ ฮะโตะจูกุ ส่วนอาคารย่อยมีการจัดเก็บหนังสือสำหรับเด็กเอาไว้ให้ผู้มาเยี่ยมชมได้อ่านกว่า 5,000 เล่ม นอกจากอนุสรณ์สถานฯแห่งนี้จะเปิดให้บุคคลทั่วไปได้เข้าเยี่ยมชมแล้ว ยังจัดกิจกรรมประกวดการเขียนเรียงความความประทับใจที่ได้จากการอ่านผลงานของมุกุ ฮะโตะจูกุ โดยมีกลุ่มเป้าหมายอยู่ที่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยจะมีการกำหนดผลงานของมุกุ ฮะโตะจูกุ ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมอ่านตามระดับการศึกษาและความยากง่ายของเนื้อเรื่อง ซึ่งกิจกรรมนี้เริ่มจัดขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปีค.ศ. 1993 และจัดต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ในปีค.ศ. 1991 ได้มีการตั้งรางวัลมุกุ ฮะโตะจูกุ จิโดบุงะกุโอะ (椋鳩十児童文学賞) ขึ้นเนื่องในการโอกาสที่เมืองคะโงะชิมะ (鹿児島市) ได้รับการก่อตั้งครบรอบ 100 ปี โดยมี

จุดประสงค์เพื่อเป็นการเชิดชูคุณงามความดีให้แก่ มุกุ ฮะโตะจู รางวัลนี้เป็นรางวัลที่มีบทบาทสำคัญในแวดวงวรรณกรรมสำหรับเด็กซึ่งจะมอบให้กับหนังสือที่ได้รับการตีพิมพ์เป็นครั้งแรกของนักเขียนหน้าใหม่

ในเดือนสิงหาคม ปีค.ศ. 1992 ได้มีการเปิดอนุสรณ์สถานมุกุ ฮะโตะจู (椋鳩十記念館) ขึ้นที่เมืองทะกะจิ จังหวัดนงะโนะ ซึ่งเป็นบ้านเกิดของมุกุ ฮะโตะจู ภายในอนุสรณ์สถานฯ แห่งนี้มีการจัดเก็บผลงานของมุกุ ฮะโตะจู และเอกสารค้นคว้าเกี่ยวกับวรรณกรรมที่มีตัวละครเอกเป็นสัตว์ นอกจากนี้ยังมีห้องสมุดที่เน้นการจัดเก็บหนังสือสำหรับเด็กเอาไว้ประมาณ 50,000 เล่ม

2.7 มุกุ ฮะโตะจู กับสุนัข

ความผูกพันระหว่างมุกุ ฮะโตะจู กับสุนัขเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ตอนที่มุกุ ฮะโตะจู เป็นเด็ก เนื่องจากมุกุ ฮะโตะจู เคยเลี้ยงสุนัขพันธุ์นิวฟาวด์แลนด์ และมีความประทับใจในสุนัขพันธุ์นี้ว่าตัวใหญ่ กัดเก่ง และเฉลียวฉลาด¹⁴

ในช่วงที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษา มุกุ ฮะโตะจู ได้เลือกทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับวรรณกรรมเรื่อง *นังโซชะโตะมิฮักเกินเด็น* (南総里見八犬伝)¹⁵ โดยให้เหตุผลว่าอยากจะศึกษาโครงสร้างของนวนิยายขนาดยาว¹⁶ ซึ่งบังเอิญว่านวนิยายเรื่องนี้มีตัวละครสุนัขซึ่งเป็นต้นเหตุของเรื่องอยู่ด้วย

มุกุ ฮะโตะจู กับสุนัขมีความผูกพันกันมากเป็นพิเศษในช่วงที่มุกุ ฮะโตะจู มีครอบครัวแล้ว และตัดสินใจที่จะเลี้ยงสุนัขเพื่อศึกษาพฤติกรรม เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการเขียนหนังสือ สุนัขที่มุกุ ฮะโตะจู เลี้ยงเลี้ยงเป็นสุนัขญี่ปุ่นเพศเมียพันธุ์ผสมระหว่าง พันธุ์อะกิตะ (秋田) กับพันธุ์ฌิบะ (柴) มุกุ ฮะโตะจู ตั้งชื่อให้สุนัขตัวนี้ว่า มะยะ (マヤ) ซึ่งมีที่มาจากพระนามของพระ

¹⁴ 久保田喬彦、『父・椋鳩十物語』、理論社、1997年、p. 121

¹⁵ นวนิยายแฟนตาซีเรื่องยาวของญี่ปุ่น ผลงานของทะกะจิระวะ บะกิน (滝沢馬琴) เริ่มตีพิมพ์ครั้งแรกในปีค.ศ. 1814 และตีพิมพ์ต่อเนื่องมาเป็นเวลา 28 ปีจนถึงปีค.ศ. 1842 เป็นเรื่องราวในช่วงปลายสมัยมูโรมะจิ (ค.ศ. 1336 - 1573) เกี่ยวกับนักรบ 8 คนที่เกิดขึ้นมาจากหญิงสาวจากตระกูลชะโตะมิ ชื่อ ฟุระฮิเมะ (伏姫) กับสุนัขชื่อ ยะทซุฟุระ (八房) ซึ่งนักรบแต่ละคนจะมีลูกแก้วประจำตัวคนละลูกที่มีตัวอักษรจีน ได้แก่ 仁 (จิน, ความเมตตากรุณา) 義 (จิ, ความถูกต้อง) 礼 (เระอิ, ความเคารพ) 智 (ชิ, ปัญญา) 忠 (ชู, ความจงรักภักดี) 信 (ชิน, ความศรัทธา) 孝 (โค, ความกตัญญู) และ 悌 (เทะอิ, สัมมาคารวะ) นักรบเหล่านี้ต่างร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อกอบกู้ตระกูลชะโตะมิที่ตกทุกชีได้ยาก

¹⁶ 『椋鳩十 没後10年特別展』、椋鳩十文学記念館、1997年、p. 76

นางสิริมหามายา โดยมุกุ ฮะโตะจู ได้ให้เหตุผลว่า ต้องการให้สุนัขตัวนี้ให้กำเนิดลูกที่เปี่ยมไปด้วยความเมตตากรุณา ดูเหมือนว่ามะยะรักและคิดว่ามุกุ ฮะโตะจู เป็นเจ้านายของมัน ถึงแม้ว่ามุกุ ฮะโตะจู จะเป็นผู้ที่ดูแลมันน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวก็ตาม มะยะถูกทางการนำไปฆ่าในช่วงก่อนที่ญี่ปุ่นจะแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 ประมาณ 2 - 3 เดือน ด้วยเหตุผลที่ว่า หนึ่งของสุนัขสามารถนำไปทำเป็นกระเปาะสะพายให้ทหาร ส่วนเนื้อนำไปทำเป็นอาหารให้ทหารได้ และขณะนั้นเป็นช่วงเวลาอาหารขาดแคลน อาหารที่จะใช้เลี้ยงสุนัขสามารถนำไปหล่อเลี้ยงประชาชนได้หลายชีวิต¹⁷

ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา มุกุ ฮะโตะจู ก็ตั้งใจว่าจะไม่เลี้ยงสุนัขอีก แต่แล้วมุกุ ฮะโตะจู ก็มีโอกาสดูเลี้ยงสุนัขอีกครั้ง เนื่องจากสุนัขจรจัดขี้เรื้อนตัวหนึ่งได้ตามลูกชายคนที่สองของมุกุ ฮะโตะจู กลับมาที่บ้าน ที่แรกมุกุ ฮะโตะจู ไม่อยากให้เลี้ยงสุนัขตัวนี้เอาไว้ แต่ภายหลังก็เกิดความรู้สึกประทับใจในพฤติกรรมของสุนัขตัวนี้ที่หาใช่เฉพาะคนที่ไม่ใช่สมาชิกในครอบครัว เหมือนกับมันรู้ว่าตนเองได้รับการยอมรับว่าเป็นสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัว จึงยอมให้เลี้ยงสุนัขตัวนี้และตั้งชื่อให้มันว่า มะยะ มะยะตัวที่สองนี้ใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวของมุกุ ฮะโตะจู อย่างมีความสุขจนกระทั่งมันแก่ตาย

เมื่อลูกชายคนแรกของมุกุ ฮะโตะจู มีลูก และต้องการจะเลี้ยงสุนัขพันธุ์อะกิตะเอาไว้เป็นเพื่อนเล่นของลูก จึงไปปรึกษามุกุ ฮะโตะจู แต่ว่ามุกุ ฮะโตะจู คัดค้านโดยที่ให้เหตุผลว่า มันดูร้าย อาจจะกัดลูกได้ แต่แท้ที่จริงแล้วลูกชายคนแรกของมุกุ ฮะโตะจู เชื่อว่า พ่อยังไม่อาจล้มมะยะตัวแรกได้ถึงแม้ว่ามันจะตายจากไปนานแล้ว

ถึงแม้ว่าในชีวิตของมุกุ ฮะโตะจู จะมีโอกาสเลี้ยงสุนัขเพียงไม่กี่ตัวก็ตาม แต่สุนัขก็เป็นสัตว์ที่มีอิทธิพลต่อจิตใจของมุกุ ฮะโตะจู เป็นอย่างมาก และมุกุ ฮะโตะจู ได้นำเรื่องราวของสุนัขชื่อมะยะทั้งสองตัวมาเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์ผลงานเรื่องสั้น "สุนัขคุมะโนะ" เรื่องสั้น "สุนัขอ่อนแอ" และนวนิยายขนาดกลางเรื่อง *ชั่วชีวิตของมะยะ* ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

สรุป

ตลอดเวลากว่า 60 ปีที่โอดแลนด์อยู่บนเส้นทางวรรณกรรม มุกุ ฮะโตะจู ได้สร้างสรรค์วรรณกรรมเอาไว้หลายแขนงจากความสามารถที่มีอยู่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นหนังสือรวมบทกวี นวนิยาย และวรรณกรรมสำหรับเด็ก แต่สิ่งที่ทำให้มุกุ ฮะโตะจู เป็นที่รู้จักในแวดวงวรรณกรรมอย่างกว้างขวาง และได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมายคือ วรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีสัตว์เป็นตัวละคร

¹⁷ 椋鳩十、『椋鳩十まるごと愛犬物語』、理論社、1998年、p. 181

เอก ซึ่งผู้ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของมุกุ ฮะโตะจู คือ บุคคลในครอบครัว ครูอาจารย์ ชูโด เค็นโส หัวหน้าบรรณาธิการนิตยสาร*ไฉเน็งคุระบุ*ผู้หยิบยื่นโอกาสและชักนำเข้าสู่แวดวงวรรณกรรมสำหรับเด็ก และแจ๊ค ลอนดอน นักเขียนชาวตะวันตกผู้มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรมที่มีสัตว์เป็นตัวละครเอก

นามปากกาที่มุกุ ฮะโตะจู ได้ตั้งขึ้น และใช้กับวรรณกรรมทุกแขนงที่สร้างสรรค์ขึ้น เป็นสิ่งที่แสดงความเป็นตัวตนของมุกุ ฮะโตะจู ซึ่งมีความผูกพันใกล้ชิดกับธรรมชาติและสัตว์ได้เป็นอย่างดี

ถึงแม้ว่าหน้าที่ในการเป็นครู ผู้อำนวยการห้องสมุดและวิทยากรซึ่งมุกุ ฮะโตะจู ทำควบคู่ไปกับการสร้างสรรค์วรรณกรรมจะไม่ได้นำพาชื่อเสียง เงินทองและรางวัลให้แก่มุกุ ฮะโตะจู ได้มากเท่าการสร้างสรรค์วรรณกรรม แต่หน้าที่เหล่านี้ก็ถือเป็นโอกาสที่มุกุ ฮะโตะจู จะได้แสดงศักยภาพที่นอกเหนือจากการเขียนหนังสือ และได้ทำคุณประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ซึ่งหน้าที่ทั้งหมดที่มุกุ ฮะโตะจู ได้ส่งผลให้คนรุ่นหลังยังคงระลึกถึงมุกุ ฮะโตะจู และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับมุกุ ฮะโตะจู เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

สำหรับต้นแบบของตัวละครสุนัขเลี้ยงในวรรณกรรมสำหรับเด็กของมุกุ ฮะโตะจู ซึ่งผู้วิจัยเลือกศึกษาในครั้งนี้ มาจากสุนัขที่มุกุ ฮะโตะจู เคยเลี้ยงไว้และมีความผูกพันทางใจมากเป็นพิเศษ เมื่อเทียบกับสัตว์เลี้ยงชนิดอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้ตัวละครสุนัขเลี้ยงของมุกุ ฮะโตะจู จึงมีความสมจริงและดูมีชีวิตชีวามาก สำหรับมุกุ ฮะโตะจู แล้ว สุนัขไม่ใช่สัตว์เลี้ยงทั่วไปที่เมื่อมันตายจากไปก็หาตัวใหม่มาเลี้ยงได้ สุนัขเปรียบเสมือนสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัวของมุกุ ฮะโตะจู ที่ไม่มีสิ่งใดมาทดแทนได้ ดังนั้นวรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีสุนัขเลี้ยงเป็นตัวละครเอกของมุกุ ฮะโตะจู จึงคล้ายกับบันทึกความทรงจำและความรู้สึกของมุกุ ฮะโตะจูที่มีต่อสุนัขเลี้ยงที่จากไปอย่างไม่มีวันกลับ

ในบทต่อไปผู้วิจัยได้นำลักษณะพิเศษของตัวละครสุนัขเลี้ยงดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นมาวิเคราะห์ใน 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ตัวละครสุนัขเลี้ยงในวรรณกรรมสำหรับเด็กของมุกุ ฮะโตะจู สามารถแสดงความรู้สึกได้อย่างละเอียดอ่อนเหมือนมนุษย์โดยการใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐานและอุปมา
2. ตัวละครสุนัขเลี้ยงในวรรณกรรมสำหรับเด็กของมุกุ ฮะโตะจู มีสถานภาพเท่าเทียมกับสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัวของผู้เป็นเจ้าของเนื่องจากสุนัขเลี้ยงได้รับการแสดง ความรักจากตัวละครมนุษย์และมีการใช้คำที่สื่อความหมายว่าสุนัขเลี้ยงเป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว
3. ตัวละครสุนัขเลี้ยงในวรรณกรรมสำหรับเด็กของมุกุ ฮะโตะจู ตอบแทนความรักที่ได้รับจากผู้เป็นเจ้าของด้วยการแสดงความซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อผู้เป็นเจ้าของ

ใน 4 ลักษณะ

การวิเคราะห์ตัวละครสั้นเพียงใน 3 ประเด็นนี้ จะช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจตัวละครสั้นเพียง
ในวรรณกรรมสำหรับเด็กของมุก ะโตะจ ในภาพรวมได้อย่างลึกซึ้ง และเข้าใจได้ว่ามุก ะโตะจ
เลือกใช้ตัวละครสั้นเพื่อสื่อความหมายในภาพรวมของวรรณกรรมแต่ละเรื่องอย่างไร